

TEBLİĞLER

COMMUNICATIONS

No. 8. Câmî'nin Fatih Sultan Mehmet II. ye gönderdiği üç kitap.

İstanbul'da Bizans idaresine son verışı ile Ortaçağı kapayıp Yeniçağı açan ve orasını devlet merkezi haline getirişi ile İmparatorluğa istikrar kazandıran Fatih Sultan Mehmed II, devrinin Türk askerlik dehasını temsil eden şahsiyetinde ilim, fikir ve sanat adamlığı vasıflarının da bulunduğu, kaleme kılıç kadar hâkim, kültüre enerji nisbetinde sahip, ince sanat istidadına, kuruculuk ve yapıcılık melekesi ölçüsünde malik olduğu, artık kuşku götürmez bir gerçek olarak bilinmektedir.

Adına, "Sultanu 'l - Berreyn,, ve " Hâkanu 'l - Bahreyn ,, unvanları dar gelen bu ünlü Türk başbuğunun savaşta otağı, barışta konağı, becerikli kılıç erlerinden başka Ak Şemsüddinler, Şeyh Vefâzadeler; Hızır Beyler, Molla Gürânîler; Ahmed Paşalar, Mahmud Paşalar; Belliniler... gibi devrinin ünlü mütefekkir, âlim, şair ve ressamlarının da daimî yığnağı ve uğrağı idi. Bu değer yığını, gelişi güzel bir tesadüfle ve süs olarak toplanmış degillerdi. "İltifata tâbi,, olan "Ma'rifet metâ'l,, nın devrinde en cömert "Müşterisi,, Oydu. Huzurunda balâstikten metafiziğe, estetikten belâgate kadar konuşulan bahislerin

Fatih, bir anlamaz dinleyicisi değil, kavriyan ilgilisi idi.

Şairliği şiirlerinden, türlü ilim ve sanat şubeleriyle ilgisi bu sahaların en değerli elemanlarını çevresine toplayıp onları himaye etmesinden anlaşılan Fatih'in kurduğu müesseseler, bu sahadaki vukufuna ayrı ayrı birer tanıktır. İstanbul fethinin, yaklaşan 500 üncü yıl dönümünde yayınlanacak eserler, bütün bunları ele alacak ve O'nu bir kere daha tarihe maledecektir.

Biz, bu tebliğimizde İranlı büyük mütefekkir Molla Câmî'nin¹ kendi eliyle yazıp Fâtih'e gönderdiği üç eserden² bahsedeceğiz,

Bu üç eser, 12X16.5 sm. eb'adında bir cilt içindedir. Fakültemiz kütüphanesinde (47057) sayıda kayıtlı ve değerli yazma eserler arasında saklıdır.

Eserlerin Câmî hattıyla olduğunu zahrındaki «رسالة الواح و شرح الخيرية الفارضية المسمى بلوامع بخط مصنف الكتاب سلطان التآخرين و زبدة السالكين مولانا المخدوم عبدالرحمن الجاى قدس سره -

¹ Hal tercemesi için bak, İslâm Ansiklopedisi, ez. 21, s. 10-20; Divan-i Câmî mukaddimesi, Tehran Ş. 1317, Çaphane-i İlmiyy, s. 1 - 28; Tarih-i Şuarâ vü Edebiyyat-i İran, Şibli Nü'mânî - Şefak, Tehran Ş. 1321, s. 343 - 352 V. S....

² Câmî'nin birçok eserleri vardır. Adları, birinci notta gösterdiğimiz eserlerde yazılıdır. Divân-i Câmî mukaddimesine göre: (جائى) kelimesinin ebced hesabıyla tekabül ettiği 54 ü bulmaktadır. Bkz. s. 13 teki nota.

الساي جعل تحفة لحضرة الخاقانية لقصدالتبرك اللهم اجعله مباركاً آمين .»³ kaydıdan, kenardaki kayıtlardan birinin altına "musannif kelimesinin yazılmış bulunmasından ve Câmî'nin evvelce görmüş bulunduğumuz yazısına uymasından anlıyoruz.

Üç eserden baştaki "Risâlat ul-Levâyah,, tir ki 22 varaktır.

Bunun sonundaki iki varakta başka yazılarla kayıtlar vardır.

ikinci eser " Levâmi', Şarh-i Kasîde-i Hamriyye,, dir ki 47 varaktan ibarettir. Birinci verakın

³ Manâsı şudur: «Teberrük kasdiyle, kitabın musannifi, Sonda gelenlerin Ulusu ve Sülük Ehlinin özü, yüce sırrı takdîs olunası Mevlâna Câmî hattıyla Zat-ı Şahane'ye armağan edilen Levâyah risalesi ve Levâmi' adıyla anılan Hamriyye-i Fârıyye Şerhidir. Yâ Rabbi mübarek it, âmin ;» . Bu kayıтта, Şarh-i Rubâiyyât'ın adı geçmemektedir.

sağ, sonuncu verakın sol sahifesi boştur.

Üçüncü eser "Şarh-i Rubâiyyât,, tır, ki 38 varaktır.

Bu üç risaleyi ihtiva eden değerli eser, Havza'da Mustafa Çondan alınan koleksiyona dâhildir.

Bu risalelerin önemi şu suretle hulâsa edilebilir:

1 - Müellifin el yazısı olması.

2 - Basma nüshalarda bulunmayan bazı ilâveleri ihtiva etmesi.

3 - Hükümdara sunulacak eserler hemen daima tezhipli ve mükellef ciltli olduğu halde bunun bir arkadaşa armağan edilen bir kitap kadar sade bulunması ve bunun Câmî'nin karakterine, Fatih'in hoşgörülüğüne delâlet etmekte olması.

Kemal Edip ÖNSEL

Fakülte Kütüphane Müdürü

HABERLER

Fakültemiz Dekanlığı

Yüksek Öğretim Umum Müdürü Prof. Necmettin Halil Onan, ilâveten yapmakta olduğu Fakültemiz Dekanlığından ayrılmış ve yerine 17 / X / 1944 tarihinde Fakültemiz Tarih Profesörü ve Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Müdürü Enver Ziya Karal tâyin edilmiştir. Arkadaşımıza yeni vazifesinde başarılar dileriz.

Üçüncü Ankara Üniversitesi Haftası.

Ankara Üniversitesinin tertip ettiği Üçüncü Üniversite haftası bu yıl 2 - 8 Eylül arasında İzmir'de Heyet başkanı Yüksek Öğretim Umum Müdürü ve Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dekan Vekili Prof. Necmettin Halil Onan tarafından şu sözlerle açılmıştır:

"Ankara Üniversitesi Haftasını bu yıl İzmir'de, yurdun bu cennet köşesinde açarken, ilk söyleyeceğim sözlerin, bu yüzden duyduğumuz haz ve heyecanın ifadesine ait olduğunu tahmin buyursunuz. Çünkü ve bugünkü kültür hayatının zenginliğiyle, canlı iktisadî faaliyetiyle emsalsiz tabiat güzelliğiyle ve İstiklâl savaşımızın Kızıl Elması olması itibariyle bütün vatandaşların gönülden bağlı buldukları İzmir'i, hele bu en canlı günlerinde

görmek insanı cidden bahtiyar edecek şeylerden biridir. Bu yüzden ki, bize bu güzel ziyaret fırsatını sağlayan Sayın Valimiz Şefik Soyer'e ve onun yüksek şahsında bütün İzmir'lilere teşekkürlerimizi heyecan ve hararetle arz etmekten büyük bir zevk duyuyorum: Şimdiden öyle hiss ediyoruz ki, bu vazife ziyaretimiz esnasında 21 yıl öncesinin kutsal hatıralarını da aziz İzmir'lilerle beraber anarak geçireceğimiz bu günlerin zevkli yanıkları, bizim için ömrümüz boyunca kurumıyacak bir heyecan kaynağı olacaktır.

Üç yıldan beri, yurdun muhtelif bölgelerinde Üniversite haftaları tertip ederek oralardaki vatandaşlarla buluşup görüşmek, oralara bir yıllık bilimsel çalışmalarımızın küçük bir kısmını taşımak Ankara Fakültelerinin müşterek ve güzel gelenekleri arasına girmiştir. İki yıl önce Kars'ı, geçen sene Hatay'ı ziyaret etmiştik. Şimdi de, huzurunuzda, başşehrimizin Üniversite topluluğunu teşkil eden yüksek bilim müesseselerini temsil eylemekle şeref duyan arkadaşlarım namına, kendi dallarımıza taallûk eden konuşmalarımızla sizlere bir şeyler vermek iddiasından ziyade, sizlerden birçok şeyler almak arzusunda olduğumuzu tasrih etmek isterim. Her şeyden önce, bu yurdun ve bu yurdu yaşatan kutsal Cumhuriyet müessesesinin ihtiyaçlarını, menfaatlerini gözönünde bulunduran bir

öğretim yolu tuttuğumuz için, bu gibi temaslarla elde ettiğimiz faydanın pek büyük olduğunda şüphe yoktur.

Her yıl Ankara Fakültelerinin öğrenci sayısını arttıran gençler arasında, Ege'nin zeki, çalışkan ve kabiliyetli çocuklarını da görmek bizim için ayrı bir sevinç vesilesi teşkil etmektedir.

Bu fırsattan faydalanarak, İzmir'in ilk yüksek öğrenim kurumuna kavuşmağa hazırlandığı bugünlerde, Ankara Fakülteleri hakkında toplu malûmat arzutmeme müsaadelerinizi rica edeceğim,,

Necmettin Halil Onan Ankara Fakülteleri hakkında toplu bir malûmat verdikten sonra şu sözlerle bitirmiştir.

"Bu yüksek bilim kurumlarında öğretim ödevi almış olanlar, ödevlerinin şerefli mesuliyetini her dakika duyarak yarının bilginlerini, fencilerini, idarecilerini, öğretmenlerini, yeni hayatın yapıcılarını yetiştirmekle meşguldürler. 1944 yılının 19 Mayısında Cumhuriyet Marifine büyük güvenini bildiren ve paha biçilmez iltifatlarını besleten Aziz Millî Şefimiz o nutkuyla çalışma yollarımıza eşsiz rehberliğinin ışığını bir kere daha sermiş bulunuyorlar. Cihanı alt üst eden bu günkü hadiseler içinde Cumhuriyetimizi ve millî birliğimizi en küçük sarsıntıdan ve ziyandan uzak bulundurabilmenin Cumhuriyet ilkelerimize candan bağlı kalmakla mümkün olduğuna inanıyoruz.

Türk gençlerini, milliyetçiliğimizi, lâik, halkçı, inkılâpçı, devletçi

vasıflarıyla benimsemiş, Cumhuriyetçiliğe böyle inanmış vatandaşlar olarak yetiştirmek her derecedeki okullarımızda bulunan Türk öğretmenlerinin ülküleridir.

Haftamızı açarken, Millî Şefimizin Aziz adını anarak bu noktada ne kadar hassas olduğumuzu belirtmeyi vazife bildim.

Hepinizi hürmetle selâmlıyorum.

Bundan sonra sırasıyla şu konferanslar verilmiştir: ,

Doç. Dr. Melâhat Özgü : "*Sanat karşısında İnsan*,,

Prof.Fadıl Hakkı Sur: "*Harp İktisat ve Maliyesi*,,

Doç. irfan Şahinbaş : "*ingiliz Kültürü*,,

Prof. Mahmut Koloğlu : "*Harptan sonra Milletler arası ticaret ve Türkiye'nin durumu*,,

Doç. Dr. Danyal Bediz : "*İzmir limanının Türk iktisadiyatındaki mevki*,,

Prof. Dr. Vamık Tayşısı : "*İnsan ve Tabiat*,,

Doç. Dr. Nail Oraman : "*Meyvacılık bölgelerimiz ve meyvacılığın önemi*,,

Prof. Celâl Saraç : "*Modern fiziğin kuruluşu ve insanlık kıymetindeki önemli başarıları*,,

Doç. Dr. Şinasi Altundağ : "*Eski Osmanlılarda vergi sistemi*,,

Doç. Dr. Ekrem Akurgal : "*Eski İzmir*,,

Doç. Dr. Şükrü Akkaya : "*Bugünkü Dil durumumuz*,,

Prof. Necmeddin Halil Onan: "*Eski şiirlerimizin zevki ve değeri*,,

Tarih Enstitüsünün Batı - Anadolu gezisi.

1943-44 ders yılı sonunda Fakültemiz Tarih Enstitüsü geniş ölçüde bir ilmî tetkik gezisi tertip etmiştir. Başlarında Prof. Bekir Sıtkı Baykal ve Doçent Halil Demircioğlu bulunduğu halde 22 kişilik bir öğrenci kafilesi, 19 Temmuz 1944 te Ankara'dan hareket ederek Batı-Anadolu'da tetkik gezisine başlamıştır. Ege bölgesinde ilk önce varılan Manisa'da iki gün kalmış ve buradaki eski, orta, yeni çağlara ait tarihi eserler görülerek üzerinde izahat verilmiştir. Bundan sonra asıl ilk çağ medeniyetin en parlak kalıntılarından olan Efes ve Bergama'ya gidilmiş, buralarda ve İzmir'deki gözler kamaştırıcı ve akıllara hayret verici muhteşem eserler incelenmiştir.

Ege bölgesinde her anı değişik ve yeni intibalarla dolu geçen on gün sonra gezi kafilesi, Bandırma yolu ile İstanbul'a buradan Bursa'ya giderek buradaki bilhassa Osmanlı Devrine ait zengin tarihi eserleri incelemiş, Mudanya'da Mütareke Enini ziyaret etmiş ve tekrar İstanbul'a dönmüştür.

İstanbul'da 10 gün içinde programlı bir şekilde şehrin müzeleri ve görülmeğe değer yerleri gezilmiş, bu meyanda surlar, Yedikule Hisarlar Eyüb, Yıldız beli başlı camiler ve türbeler ziyaret olunarak her yerde görülen eserler hakkında izahat dinlenmiştir.

Tarih Enstitüsünün bu Batı-ve Şimal-Batı Anadolu gezisi, iştirak eden son semester öğrencileri için üç dört yıldanberi okumakta ol-

dukları tarih derslerinin bir nevi tatbikatı mahiyetinde olmuş ve çok istifadeli geçmiştir.

Verilen her yerde mahallî idare âmirleri, maarif Müdürleri, Müze Müdürleri ve öğretmenler, âzami istifadenin sağlanması için ellerinden gelen hiç bir yardımı esirgememişlerdir, ve bunu şükranla anarız.

Bu gezilerin ilmî gayesi yanında bir de terbiyevî gayesi vardır: Her türlü intiba ve telkinlere çok hassas olan genç ruhlara, memleketimizin sinesinde saklı bitmez tükenmez hazineleri ve güzellikleri göz önüne sermek, tarihimizin zenginliğini ve azametini, Cumhuriyet devrinin muazzam hamlelerini göstermek, böylece memleketin hakikî çehresini tanıtarak onlara yurt sevgisini aşılamağa yardım etmek.

İşte Tarih Enstitüsünün 25 gün süren bu Batı-ve Şimal-batı Anadolu gezisi, ilmî bakımdan olduğu kadar gençlerimize memleketimizi tanıtip sevdirmek bakımından da faydalı olmak amacını gütmüştür. Çok temenni olunur ki bu gibi geziler memleketin başka başka semtlerine olmak üzere sık sık tekrarlınsın ve böylece gençler yurdun dört bucağını, memlekette aydın evlatlarını tanımak vesilesini bulsunlar.

B. S. B.

Coğrafya Enstitüsünün İç - Anadolu gezisi.

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Coğrafya Enstitüsü, 1943 yılı Eylül ayında, İç Anadolu'da 28

günlük bir öğretim gezisi tertib etmiştir. Prof. Cemal Arif Alagöz ve Doçent Dr. Reşat İzbirak'ın idaresinde Coğrafya Enstitüsü talebesinden 24 kişinin iştirak ettiği bu gezi, İç Anadolu'yu çevreliyen demiryolu boyundaki arazi etrafında yapılmış birçok yerlerde demiryolundan 70-80 kilometre uzaklaşarak, türlü doğrultulardaki çeşitli yer şekilleri, bitki örtüsü, beşerî ve ekonomî durum incelenmiştir.

Fakültenin verdiği tahsisat ve Devlet Demiryollarının temin ettiği, gereğinde bir dershane gibi kullanılan vagonla gezi muvaffakiyetle devam etmiş, uğranılan her yerde gerek mahallî idare adamları ve gerekse sayın halkımız tarafından her türlü kolaylıklar gösterilmiştir.

Geziye dört Eylül pazartesi günü başlanmış ve Polatlı'ya hareket olunmuştur. Polatlı'yı kısa bir zaman içinde işlek bir ticaret merkezi ve önemli bir kasaba haline getiren coğrafya sebepleri yerinde araştırıldıktan ve gelecekte şehrin durumunun ne olabileceği incelendikten sonra, kasaba hakkında bir yerel coğrafya monografyası teşkil edecek malzeme toplanmış, 4000 tonluk büyük buğday silosu gezilmiştir. Bundan sonra, Polatlı ziraat kombinası idaresinin tahsis ettiği kamyonlarla güneyde Yüzükbaşı istikametinde 90 kilometre kadar mesafede, büyük işletmelere gidilmiştir. İki yüzbin dönüm arazinin en modern aletlerle ekilip biçildiği bu arazi, geziye iştirak edenlere memleketin zenginliklerinden birini daha tanıtmıştır.

Tekrar Polatlıya döndükten sonra, Sarıköye gelinmiş, bu istas-

yondan, kuzeyde Mihaliççik kasabasına doğru gidilerek stepten orman bölgesine geçiş görülmüş, Mihaliççik hakkında araştırmalar yapıldıktan sonra daha kuzeyde Sakarya boyunun yer şekilleri incelenmiş, burada ekonomi değeri olan ve yurdun birçok taraflarında satılan mavi kil tabakaları bulunmuş ve bu tabakalar içinde açılmış galerilere girilmiştir. Dönüşte Türk Maadin Şirketinin işletmekte bulunduğu kavak krom madeni gezilmiş, yeni yapılmakta olan hava hattı görülmüştür.

Buradan Sarıköye döndükten sonra Eskişehir'e hareket edilmiştir. Son 15-20 yıl içinde hızla gelişen ve büyüyen, yurdun en canlı ticaret merkezlerinden biri haline gelen Eskişehir, şehir coğrafyası bakımından incelendikten, burada kurulmuş bulunan fabrikalarla bunların beşerî ve ekonomî rolleri üzerinde ayrı ayrı durulduktan sonra, şehrin 100 kilometre kadar güneydoğusundaki Çifteler ve Sakarya başına gidilmiştir. Burada kısa bir zamanda büyük gelişmeler gösteren ve bulunduğu çevreyi gerçekten şenelten Çifteler Köy Enstitüsü gezildikten sonra Sakarya'nın başlangıç yerlerinden biri olan Sakaryabaşı'na gidilmiş, bu arada Eskişehir ile Çifteler arasındaki arazi durumu ve yer şekilleri incelenmiştir. Eskişehir'e döndükten sonra, ileride az yağmurlu bölgelerimizde tatbiki mümkün olacak ziraat usulleri üzerinde araştırmalar yapan ve daha şimdiden iyi sonuçlara varmış bulunan Drayfarming tecrübe istasyonu gezilmiş, birçok önemli noktalar üzerinde durulmuştur.

Eskişehir ile Akşehir arasında yer alan Kütahya ve Afyonkarahisar ve çevrelerini ilerde tertiplecek büyük bir Ege gezisinin konusu içine bırakarak, Eskişehir'den doğruca Akşehire geçilmiştir. Akşehir ve çevresi hakkında Coğrafya araştırmaları yapıldıktan sonra, Sultan dağları aşularak Yalvac'a gidilmiştir. Yalvac kasabası ve bu çevrede kurutulma işi 1944 de biten Akçaşar bataklığı hakkında bilgi edinildikten sonra, yine Sultan dağları üzerinden Akşehire dönülerek oradan Konya'ya hareket olunmuştur.

Bütün bu alanlarda Sultan dağlarıyla çevrelerinin yer şekilleri üzerinde yer yer durulmuş ve müşahedelerle ortaya konulan problemler yerinde aydınlatılmaya çalışılmıştır.

Tarihî eserleriyle Konya şehri ve çevresindeki arazi görüldükten sonra batıda Loras dağı ile Takeli ve Kevenli tepelerinden geçilerek Kızılviran dağına çıkıp burada bazı karst olayları görülmüştür. Bundan sonra kabile Karaman'a hareket etmiş ve kasabanın kuzeyinde yer alan Karadağ volkanına çıkmış, buradaki krateri görmüştür. Konya'dan Karaman'a kadar yol boyunca sık sık serap olayı görülmüş, uzaktan bir göl veya deniz kenarını andıran manzaralarla, akisleri düşmüş köy evleri müşahede olunmuştur.

Karaman'dan Konya Ereğli'sine hareket eden kabile, Ereğliyi ve buradaki dokuma fabrikasını gezmiş, fabrikanın burada kurulması sayesinde kasabanın kısa bir za-

manda nasıl geliştiğini görmüş ve buradan kuzeybatıya, Karapınar'a, gidilerek yol üstünde Karadağ ve Karadağ volkanları arasındaki tâli volkan mahrutları ve birçok kraterleriyle bu çevrenin volkan topografyası üzerinde durulmuştur. Tekrar Ereğliye dönen kabile Toroslara doğru sokularak burada Zanapa kaynakları, elektrik tesisleri, su kanalları görülmüştür.

Ereğli'den hareket olunarak Bor ve Niğde'ye gelinmiş, her iki şehir hakkında Coğrafya araştırmaları yapılmış, Bor-Niğde ovasıyla Melendiz dağları ve Torosların yer şekilleri ve gelişmeleri üzerinde durulmuştur. Bu çevrede meyve ve bağıcılığın ve bu arada bilhassa elma yetiştirmenin gerçekten büyük olan önemi incelenmiş, gelecekteki büyük rolü araştırılmıştır.

Niğde'den Nevşehir'e hareket edilerek her iki şehir arasındaki yer şekilleri ve beşerî - ekonomik Coğrafya durumu müşahede edilmiş, Erdaş dağları çevresindeki volkan topografyası incelenmiş, Nevşehir ve Arapsun çevrelerinin türlü Coğrafya olayları gözden geçirilmiştir. Nevşehir'den Ürgüp'e hareket edilerek yol üstünde Uchisar ve Göreme adı verilen ve tüfler içersinde oyulmuş bulunan eski evler, kiliseler gezilmiş, burada garip şekiller gösteren yer biçimleri müşahede edilmiş, Ürgüp'de yeni yapılmakta bulunan büyük şarap fabrikası gezilmiştir.

Buradan İncesu'ya ve Kayseri'ye hareket eden kabile, Kayseri şehrinin tarihî eserlerini, çarşısını, bü-

yük dokuma fabrikasını gezdikten, şehrin son yıllar içindeki büyük gelişmesini gördükten sonra, Talas'a gidilmiş, Kayseri şehri çevresiyle Erciyes dağı'nın teşekkülü mütalaa edilmiştir. Kayseri'deki çalışmalardan sonra kafele, 1 İkteşinde Ankara'ya gelmiştir.

İç Anadolu bölgesiyle onu çevreliyen kenar bölgelerimizin bir-

birlerine dokundukları yerlerde, pek çeşitli olaylarla dolu bir saha içinde geçen 28 günlük bu yurt gezisi, büyük bir neşe içinde tamamlanmış, gezinin sonunda 1944-45 ders yılı kış ve yaz sömesterlerinde hazırlanmak ve yüksek seminerde konferans halinde verilmek üzere her talebeye gezi hakkında birer konu verilmiştir. **R. İ.**

Serbest Dersler :

Fakültemizde Öğretim Heyetimiz tarafından 1944-45 ders yılı kış semesterinde, her hafta Pazartesi, Çarşamba ve Cuma günleri saat 17.45 de Hâmit Dersevinde verilmekte olan serbest derslerin konusunu, verildiği tarihleriyle birlikte aşağıya yazıyoruz:

<i>Tarih</i>	<i>Konferansı Veren</i>	<i><u>Konferansın Konusu</u></i>
15/11/1944	Doç. Dr. Muzaffer Şerif Başoğlu:	Sosyal Psikolojide Yeni gelişmeler I.
17/11/1944	Doç. Dr. Halil Demircioğlu:	Hellen âleminden dünya ve tanrılar.
20/11/1944	Doç. Nusret Hızır:	Bilimlerin temelleri.
22/11/1944	Doç. Dr. Muzaffer Şerif Başoğlu:	Sosyal Psikolojide yeni gelişmeler II.
1/12/1944	Doç. Dr. Afet İnan:	İstiklâl savaşımızda tarih bilgisinin ve manevî kuvvetin rolü I.
4/12/1944	Doç. Dr. Behice S. Boran:	Sosyolojinin geçirdiği safhalar ve bugünkü yönü I.
6/12/1944	Doç. Hamit Dereli:	İngiliz Müsteşrikleri.
8/12/1944	Doç. Dr. Behice S. Boran:	Sosyolojinin geçirdiği safhalar ve bugünkü yönü II.
11/12/1944	Doç. Dr. Afet İnan:	İstiklâl savaşımızda tarih bilgisinin ve manevî kuvvetin rolü II.

<i>Tarih</i>	<i>Konferansı Veren</i>	<i>Konferansın Konusu</i>
13/12/1944	Doç. Dr. Halil Demircioğlu:	Hellen âleminde insan ve kahramanlar.
15/12/1944	Doç. Dr. Reşat İzbırak:	Bilimler arasında coğrafyanın yeri ve Türkiye'de coğrafya çalışmaları.
18/12/1944	Doç. Pertev Naili Boratav :	Türk masalları.
20/12/1944	Doç. Dr. Saadet Çağatay:	Uygur Budist eserleri arasında "Altun Yakut,,
22/12/1944	Doç. Dr. Bedi Ziya Egemen :	Devlet ve Terbiye I.
22/12/1944	Doç. Dr. Bedi Ziya Egemen:	Devlet ve Terbiye II.
29/12/1944	Doç. Kenan Akyüz:	"Serveti-Funûn,, romanının yaşayan tarafları.
3/ 1/1945	Doç. Dr. Danyal Bediz:	Britanya İmparatorluğu.
5/ 1/1945	Doç. Dr. Muzaffer Şenyürek:	İnsan Evriminin fosil delilleri.
8/ 1/1945	Doç. Dr. Melâhat Özgü;	Şiir ve plâstik sanatlar.
10/ 1/1945	- Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu:	Antropolojinin ışığı altında insan medeniyeti hakkında düşünceler.
12/ 1/1945	Prof. Dr. Bekir Sıtkı Baykal:	Türk İnkılabında hilâfetin ilgası.
15/ 1/1945	Doç. Dr. Danyal Bediz:	Süveyş Kanalı.
17/ 1/1945	Doç. Dr. Sedat Alp:	Hitit Hukuku.
19/ 1/1945	Doç. Dr. Ekrem Akurgal:	Hitit Sanatı.
22/ 1/1945	Prof. Cemal Alagöz:	İç Anadolunun çevresinde bir coğrafya gezisi (Projeksiyonlu).
24/ 1/1945	Doç. Necati Akder:	Bir "Aksiyon,, meselesi olarak felsefe.
26/ 1/1945	Dekan Prof. Enver Ziya Karal:	Atatürk'ün siyasî Düşünceleri.